

Sprawozdanie

Komisji gospodarstwa krajowego o wniosku posła Merunowicza w sprawie regulacji rzeki Pełtwi.

Wysoki Sejmie!

Projekt regulacji rzeki Pełtwi, opracowany w roku 1885. przez inżyniera, Jana Blautha i inżynierów asystentów Nowakowskiego i Wasilewskiego, był już przedmiotem obrad Wysokiego Sejmu na sesji z roku 1885/6. Wedle ówczesnego przedłożenia Wydziału krajowego regulacja ta miała być wykonaną na podstawie osobnej ustawy krajowej w drodze przedsiębiorstwa krajowego kosztem 510.000 zł. w. a. w ciągu lat piętnastu 1886—1900.

Przedłożonego przez Wydział krajowy projektu ustawy nie uchwalił jednak Wysoki Sejm w r. 1886, gdyż Komisya gospodarstwa krajowego uznała program robót za zbyt olbrzymi, angażujący kraj na lat kilkanaście, siły techniczne za niedostateczne, a rozkład kosztów na lat 15 za niewłaściwy, gdyż przekraczający dziesięcioletni czas obowiązywania państwowej ustawy melioracyjnej.

W wykonaniu kilkakrotnych rezolucyj Wysokiego Sejmu, uchwalonych w załatwieniu wniosków posła Merunowicza i petycyj gmin interesowanych, polecił Wydział krajowy inżynierowi Blauthowi uzupełnienie projektu w kierunku zużytkowania wody kanałowej miasta Lwowa dla celów nawodnienia gruntów, nad Pełtwią położonych, na podstawie opinii komisji technicznej z d. 8. kwietnia 1890. (subaleg. 7. do alegaln 71. stenogr. sprawozdań Sejmowych z r. 1890.). Ponieważ jednak uzupełnienie projektu wymagało zdjęć dodatkowych, których inżynier Blauth, zajęty melioracjami prywatnymi, nie mógł rychło dokonać, porucił Wydział krajowy uchwałą z d. 29. kwietnia 1892. l. 20760. uzupełnienie pomiarów i opracowanie projektu starszemu inżynierowi Tadeuszowi Sikorskiemu, który przy pomocy dwóch, a obecnie trzech techników i jednego rysownika od r. 1892. wyłącznie tym projektem się zajmuje.

Wedle otrzymanego od p. Sikorskiego wyjaśnienia postęp prac przy projekcie przedstawia się następująco:

A) w części ogólnej: obliczono powierzchnię dorzecza i ilości wód średnich, normalnych, wielkich dorocznych i nadzwyczajnych.

Oznaczono przepływ tych wód doliną Pełtwi, obliczono poprzeczne przekroje normalne i światło obiektów;

B) w części regulacyjnej: sporządzono przekrój podłużny szczegółowy i przekroje poprzeczne, obliczono kubaturę wykopów i częściowo nasypów. Z dopływów opracowano projekt ujścia Gologórki i Żeniówki. Wyrysowano przekroje podłużne i poprzeczne rowu Barszczowickiego, Mikłaszówki, Malechówki i potoku ze Zboisk. Brakują jeszcze dla Pełtwi: budowle regulacyjne, typ mostów kratowych; dla dopływów zaś obliczenie ruchu ziemi;

C) w części melioracyjnej: wykończono szkice melioracji całej doliny, a partję od Lwowa do Kamienopola po lewym brzegu Pełtwi wykonano szczegółowo, t. j. przekroje podłużne i poprzeczne głównych kanałów nawadniających i osuszających.

Z obiektów wyrysowano typ szluzu piętrzącej na Pełtwi i szkice szluz pomniejszych, akwadukta głównej szluzu wpustowej i syfonu.

Pozostaje do wykończenia reszta szczegółowego projektu użytkowania wody Pełtwi i jej dopływów do nawadniania łąk i wypracowanie szczegółowe typów obiektów.

Z zestawienia powyższego wynika, że projekt w $\frac{3}{4}$ jest gotowy.

Na pozostałą $\frac{1}{4}$ część wraz z kosztorysem i sprawozdaniem technicznym potrzeba będzie jeszcze, przy odpowiedniej pomocy, przynajmniej 3 miesiące czasu.

Opracowanie projektu tego trwa stosunkowo dłużej, aniżeli innych projektów biura melioracyjnego, albowiem większe projekty, jakie dotychczas biuro wykonywało, były przeważnie regulacyjne, które wymagają mniej czasu, aniżeli melioracyjne. Specjalnie zaś projekt melioracji doliny Pełtwi stawia nieco większe trudności z powodu trudnych warunków użytkowania odpowiedniego wody kanałowej miasta Lwowa do nawadniania łąk, pastwisk i ogrodów.

Sam projekt regulacji rzeki Pełtwi mógł być stosunkowo prędzej opracowany. Ponieważ jednak bez równoczesnej melioracji łąk, tj. bez umożliwienia doprowadzenia wody do nawadniania, a względnie do zwilżania, sama tylko regulacja może być raczej szkodliwą aniżeli pożyteczną, zatem roboty te muszą być wykonywane w ścisłym ze sobą związku, tem bardziej, że przy takim wykonaniu można będzie wyzyskać materiał, uzyskany z wykopów, wykonanych w celach regulacji koryta, na nasypy w celach melioracyjnych i na odwrót przez budowle melioracyjne (szluzu piętrzące), ułatwi się wykonanie pogłębienia koryta.

Gdy wedle powyższego stanu rzeczy, oczekiwać należy w roku bieżącym ukończenia projektu, Komisya gospodarstwa krajowego ze względu na ważność sprawy dla 4 powiatów (Lwowskiego, Przemyślańskiego, Złoczowskiego i Kamionckiego) i stoletniego miasta Lwowa, wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm wzywa Wydział krajowy, ażeby w roku bieżącym zarządził ukończenie projektu regulacji rzeki Pełtwi, postarał się o przeprowadzenie reambulacji tego projektu przez techniczne organa państwowe i odnośny projekt ustawy przedłożył Sejmowi na najbliższej sesyi.

Lwów, dnia 9. lutego 1897.

Zastępca przewodniczącego:
Stanisław Stadnicki w. r.

Sprawozdawca:
Gorayski w. r.